

Yhteistyöllä uutta intoa

Olen lähtöisin maaseudulta, mutta tällä hetkellä asun kaupunkilähiössä. Juuret ovat edelleen vahvasti maalla. Tällä hetkellä olen ammatillisen kuntoutuksen työkokeilujaksolla Etelä-Karjalan kylät -yhdistyksessä.

Olen miettinyt viime aikoina Etelä-Karjalan maaseudun ja kylien tulevaisuutta. Luin Kaakkois-Suomen maaseutuluotaimen tuloksia vuodelta 2020. Siinä kiinnitti huomiota lause: ”*Barometrin mukaan Kaakkois-Suomessa myös tulevaisuudenusko on hieman kateissa – tai ainakin se on etsimässä suuntaansa.*” Tämä on todettu ennen koronaa ja Venäjän hyökkystä Ukrainaan. Nämä tapahtumat ovat tuskin tulevaisuudenuskoa parantaneet. Miten tänne Etelä-Karjalaan saisi uutta innostusta?

Eduskuntavaalit lähestyvät kovaa vauhtia. On tärkeää äänestää, mutta ainakin minulle on sopivan ehdokkaan löytäminen vaikeaa. Suomen Kylät ry on laatinut eduskuntavaalitavoitteet, joiden avulla rakennetaan kriisinkestäviä paikallisyhteisöjä. Herättäisivätkö nämä tavoitteet ajatuksia kyläläisissä ja ehdokkaissa? Ja voisiko ajatuksista syntyä toimintaa maaseudun hyväksi?

Vihreä siirtymä

Työmatka- ja verovähennyksiä pitää kohdistaa alueellisesti, maaseudulla asuvat eivät saa joutua eriarvoiseen asemaan ja vihreän siirtymän maksajiksi. Maaseudulla toimitaan kestäväällä tavalla. Kierrätetään ja kannustetaan ilmastotekoihin ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Kehitetään uusia innovaatioita biokaasun käytön lisäämiseksi.

Ihminen tarvitsee ympärilleen luontoa voidakseen hyvin. Luonnon monimuotoisuus on tärkeää myös ruoantuotannolle, koska pölyttäjät ovat vähentyneet huolestuttavasti viime vuosina. Puhdas luonto ja viihtyisä ympäristö ovat maaseudun vetovoimatekijöitä. Metsä taas tuo työtä ja toimeentuloa monille maaseudulla asuville. Viime aikoina metsä ja metsätalous ovat herättäneet voimakkaita tunteita ja jakaneet ihmisiä kahteen vastakkaiseen leiriin. Voisiko talousmetsiäkin hoitaa luonnonmukaisemmin, niin etteivät ihan kaikki hakkuut olisi avohakkuuta? Marjamaat säilyisivät samoin kuin polut. Kylissä voi olla hienoja luontokohteita, mutta niihin on vaikea päästä, jos ympäröivät metsät on hakattu aukoiksi ja polut ovat kadonneet. Jokaisella metsänomistajalla on tietysti oikeus hoitaa omaa metsäänsä niin kuin parhaaksi näkee, mutta kyläläiset voisivat vaikka yhdessä tehdä reittejä luontokohteisiin. Se voisi lisätä luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkuiluaakin. Myös Green care -toimintaa voisi olla enemmänkin.

Lapset ja nuoret maaseudun tulevaisuutena

Koulumatkat eivät saa kestää kohtuuttoman pitkään. Toimiva päivähoito ja kyläkoulut ovat vetovoimatekijöitä. Maaseudun nuorille voisi olla kiertävää Ohjaamo-toimintaa esimerkiksi

kylätaloilla. Kokeilemalla alueellista opintolainahyvitystä kannustetaan korkeakoulutettuja nuoria muuttamaan takaisin maaseudulle.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin on tärkeä panostaa, koska heissä on kylienkin tulevaisuus. Monet kyläkoulut on lakkautettu kustannussyistä, mutta tuoko lasten kuljettaminen kaupungin kouluihin säästöjä? Varsinkin nyt kun polttoaineiden hinnat ovat nousseet ja autoilua muutenkin pitäisi vähentää.

Hajautetut palveluratkaisut

Julkisten palvelujen saatavuus maaseudulla ei saa heikentyä. Hyvinvointialueen palvelut tuodaan kiertävällä kyläpalvelubussilla kylille ja kylätaloille. Kyläkauppojen tukemista jatketaan, koska se mahdollistaa kylille monipalvelupisteet ja tukee myös huoltovarmuutta. Pakettiautomaatteja perustetaan myös maaseudulle. Kirjastoauto on tärkeä palvelu maaseudulla. Kirjastoauton investointituki on säilytettävä.

Hyvinvointialueen palveluiden lisäksi kyläpalvelubussissa voi olla saatavilla neuvontaa myös muista julkisista palveluista. Lappeenrannan alueella toimii jo seurakuntien SerkKu Liikkuvan sosiaalityön palveluauto, jossa voi tavata seurakunnan työntekijöiden lisäksi sosiaalityöntekijöitä ja saada apua sähköiseen asiointiin sekä ohjausta ja neuvontaa tarpeenmukaisesta palvelusta.

Turvallisuuden tunne

Hädän hetkellä avun on tultava nopeasti myös maaseudulla. Kylissä tuetaan varautumista, huoltovarmuutta ja kriisinkestävyttä. Kylätoimijoita koulutetaan poikkeusoloihin ja yhteistyö turvallisuusasioissa viranomaisten kanssa toimii.

Turvallisuus ja varautuminen poikkeusoloihin ovat tärkeitä asioita ja joka kylässä (tai kyläyhdistyksessä) olisi hyvä olla joku turvallisuuskoulutuksen saanut henkilö. Turvallisuudesta ja varautumisesta voitaisiin kylillä puhua enemmän, niin että kaikki kyläläiset tietäisivät miten toimitaan, jos jotain sattuu.

Sujuva liikenne ja toimiva netti

Julkisen liikenteen resursseja on ohjattava myös maaseudulle. Valtio tukee uusia liikennepilotteja, kuten kimpakyytisovelluksen kehittämistä. Maaseudun tiestön korjausvelkaa vähennetään ja valokuidun rakentamista ja käyttöliittymien lisäämistä on edistettävä.

Toimivat tietoliikenneyhteydet parantavat etätyömahdollisuuksia, lisäävät yritystoimintaa ja elinvoimaa maaseudulle.

Maalla asumisen pitäisi olla mahdollista myös heille joilla ei ole autoa.

Esimerkiksi kotikylältäni pääsee koulujen loma-aikoina kaupunkiin vain kerran viikossa kutsutaksilla, joka kulkee tiettyä reittiä aikataulun mukaan. Aikaa asioiden hoitamiseen kaupungissa jää vain kaksi tuntia.

Ymmärrän ettei maaseudun joukkoliikenteen järjestäminen ja kehittäminen ole yksinkertaista. Joukkoliikenne ei ole maaseudulla kannattavaa, koska matkustajia ei ole. Ja matkustajia ei taas ole, koska ei ole toimivaa joukkoliikennettä ja riittävästi ”oikeisiin aikoihin” liikennöitäviä vuoroja. Iltaisin ja viikonloppuisin maalta ei ole mitään mahdollisuutta autottoman päästä harrastuksiin tai vaikka teatteriin ja elokuvaan kun kimpppytytikään ei aina onnistu. Mutta nykyisin digitalisaation avulla olisi varmasti mahdollista kehittää kutsuohjautuvaa liikennettä paremmin maaseudun asukkaita palvelevaksi. Aluksi voisi vaikka muokata jo olemassa olevan kutsutaksin aikataulua ja lisätä perilläoloaikaa tunnilla asioiden hoitamista varten.

Monipaikkaisuus – on onni asua maaseudulla

Puretaan monipaikkaisuuden esteitä lainsäädännöllä ja verotuksella ja kannustetaan kuntia helpottamaan vapaa-ajanasuntojen muuttamista kodeiksi. Kannustetaan työperäistä maahanmuuttoa ja maassamuuttoa. Etätöitä voi tehdä maaseudulla.

Sairastan Parkinsonin tautia, joka on etenevä sairaus. Koska olen maalta kotoisin ja viihdyn luonnossa ja luonnolla on selvästi havaittava myönteinen vaikutus hyvinvointiini, haluaisin tulevaisuudessa asua maalla. Yhteisöllinen asuminen ja perhekotityyppiset asumispalvelut antaisivat mahdollisuuden maalla asumiseen myös heille, jotka tarvitsevat tukea asumisessa. Myös vuokra-asuntoja voisi olla enemmän myös maaseudulla.

Kylätoiminnan valtionavun vahvistaminen

Paikallista kehittämistä alhaalta ylöspäin -menetelmällä on vahvistettava. Se voimaannuttaa kylien asukkaita ja saa heidät toimimaan yhteisön puolesta. Palvelut monipuolistuvat ja uusia työpaikkoja syntyy.

Yhteistyön lisääminen kylillä on myös tärkeää. Yhteistyöllä saadaan paljon aikaan. Etelä-Karjalan kylät ry:llä on meneillään Oiva osallisuus -hanke, jonka tavoitteena on lisätä asukkaiden osallisuutta.

Suomen Kylät ry:n, MTK:n ja Maaseudun Tulevaisuuden teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset toivovat päättäjiltä toimia maaseutuasumisen tukemiseksi verovaroilla. Myönteisimmin asiaan suhtautuvat Keskustan kannattajat. Myös Perussuomalaisten kannattajat suhtautuvat myönteisemmin maaseutuasumisen tukemiseen verovaroilla, kuin SDP:n, Vasemmistoliiton, RKP:n, KD:n ja Vihreiden kannattajat. Kaikista kielteisempiä ovat Kokoomuksen kannattajat.

Kursivoidut kohdat ovat Suomen Kylät ry:n eduskuntavaaliohjelmasta.